

REPERE ȘTIINȚIFICO-DIDACTICE PRIVIND VALORIFICAREA JURNALULUI DE CĂLĂTORIE ÎN ȘCOALA ROMÂNEASCĂ

Mihaela-Roxana RADU¹

popa_mihaelazo@yahoo.com

ABSTRACT: In the current society, the values are not promoted, but not because they do not exist, because the media does not aim to promote them, or if it does, this is done in an insufficient manner. Reporting to the universal culture that must include the national culture as well as local culture, we need to know our local values, moreover as they exhibit and European interest to identify them to us. Therefore, this activity should begin in school, and cause an increase of interest to over the years. This study aims to present ways to tackle Dimitrie Ghika's hunting journal in school, with applications in the Romanian language and literature classes.

KEYWORDS: expedition, journal, exploration, values, traveler.

Plecând de la problemele actuale ale educației în general, constatăm că, din păcate, nu promovăm suficient și uneori deloc, personalitățile locale sau operele acestora. Tocmai de aceea, considerăm că o abordare interesantă privind valorificarea jurnalului de călătorie „O expediție română în Africa”, de Dimitrie Ghika-Comănești ar putea prezenta interes pentru elevi, sporind chiar curiozitatea pentru reușita autorului în expediția realizată împreună cu fiul său sau chiar pentru tema abordată. Citindu-i jurnalul, descoperim că poate fi integrat cu ușurință în aceeași categorie alături de „Coliba unchiului Tom”, de Harriet Beecher Stowe sau romanele lui Jules Verne, deoarece aventura se conturează din împletirea a două domenii aparent opuse: știința și comportamentul uman. Cu toate că tema centrală este vânătoarea, interesant este și faptul că cercetarea sa este științifică, aspect dovedit prin prezența notelor precise privind topografia, cursurile râurilor, temperatura, umiditatea, flora sau geologia, aspecte pentru care și primește aprecierea specialiștilor germani, dar mai cu seamă, remarcăm ușoara ironie, pe alături vizibilă, cu privire la

¹ Profesor, Școala Gimnazială „Ion Borcea”, Racova, județul Bacău.

obiceiurile specifice străinilor privind îmbrăcămintea, agricultura sau alimentele consumate și cultivate, reprezentate prin raportarea la societatea românească contemporană autorului.

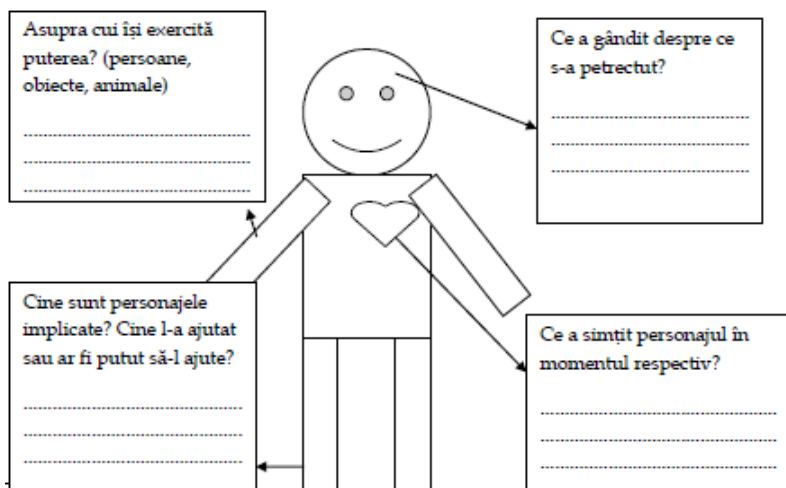
Dan C. Mihăiescu, în prezentarea cărții din cadrul emisiunii „Cartea de la ora 5”², vorbește despre faptul că scriitura este neutră, simplă, concisă, iar singurul lucru evident este faptul că în centrul jurnalului descoperim un vânător cu sânge rece care nu are decât un singur scop, acela de a ucide, acest lucru provocându-i repulsie. După părerea mea, aceasta reprezintă un punct de vedere asumat în urma lecturii de suprafață a cărții, o singură modalitate de a privi lucrurile, spun aceasta pentru că există pasaje în care vânătorul arată interes și empatie față de animale, așa cum este pasajul în care hotărăște să nu mai sacrifice zebrele, deoarece spune că este impresionat de comportamentul lor și tocmai de aceea nu le poate considera drept subiecte de sport vânătoresc, pe de altă parte, raportarea noastră ca lectori trebuie să se facă uzitând de informațiile avute despre perioada contemporană autorului, aceea în care vânatul era o îndeletnicire des întâlnită și practică, și mai mult decât atât, neîngrădită sub niciun fel.

Desigur că, introducând acest jurnal de călătorie în cadrul listelor privind lecturile școlare, ne-am putea avenge, cu siguranță, reacții negative din partea unora sau altora, deoarece, în viziunea acestora, boierul moldovean, Dimitrie Ghika-Comănești, în expediția din anul 1895, a avut drept scop să vâneze animalele sălbatice și să aducă, la întoarcerea acasă, cât mai multe trofee. Admirabil este faptul că investește într-o călătorie ce are caracter informativ și științific, dăruirea cu care se apleacă asupra cășilor de specialitate și măsurile pe care le ia pentru a-și asigura reușita sunt exemplare. Relatarea pierderii vieții celolalți călători care au încercat să pătrundă în același spațiu, expune totodată și pericolul pe care toți participanții și-l asumă, dar și abilitatea, inteligența de care dă dovadă vânătorul prin deciziile luate. Vorbind despre Africa, el afirmă că acesta este locul „unde forța singură constituie dreptul”³. Ingeniozitatea vânătorului se demonstrează prin prezentarea faptului că șeful unor somalezi vine să le mulțumească, deși anterior ucisese un grec care călătorea în aceleași scopuri ca și caravana lor, pentru medicamentele oferite indigenilor.

² <http://www.cartedelaora5.ro/episodul-29-dimitrie-ghika-comanesti-o-espeditie-romana-africa/>

³ Dimitrie Ghika-Comănești, *O expediție română în Africa*, Editura „POLIROM”, Iași, 2016, p. 15.

Ne propunem în articolul prezent să evidențiem repere științifico-didactice privind valorificarea jurnalului de călătorie în școala românească, cu precădere în cadrul orelor de limba și literatura română. Pentru a stârni interesul elevilor asupra călătoriei, dar și crearea unei legături cu personajele prezente, putem utiliza substituirea⁴, de altfel o formă a jocului de rol, prin intermediul căreia elevii sunt puși să empatizeze cu acesta din urmă. În cadrul acesteia, profesorul cere elevilor să selecteze din jurnal o întâmplare semnificativă pentru personaj, apoi înmânează elevilor un desen care reprezintă un om căruia nu i se văd decât mâinile, conturul corpului, inima și picioarele. Clasa de elevi va fi împărțită în grupe, iar fiecare grupă va hotărî ceea ce vor scrie: în dreptul inimii – ce a simțit personajul în momentul respectiv, în zona capului – ceea ce gândește despre ceea ce s-a petrecut, în dreptul picioarelor – personajele implicate care l-au ajutat sau ar fi putut să-l ajute sau la cine, la ce ar fi renunțat, în dreptul mâinilor – persoanele, obiectele, animalele asupra cărora își exercită puterea, dominarea. Toate acestea ar putea fi reprezentate grafic astfel:

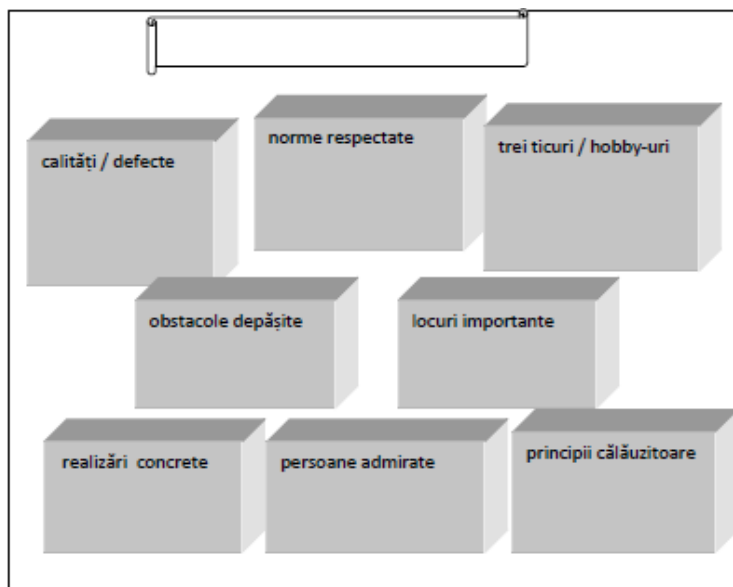

De asemenea, o altă abordare interesantă ar presupune utilizarea tehnicii blazonului personajului-narator, deoarece acesta propune elevilor prelucrarea creativă a opiniilor legate de personaj, adoptarea unei viziuni și presupune, de asemenea valorificarea mai multor tipuri de inteligențe.

⁴ Marilena Pavelescu, *Metodica predării limbii și literaturii române*, Editura „Corint”, București, 2010, p.177.

Pentru a realiza acest blazon, elevii vor depune efortul de a reflecta asupra personajului și experiențelor prin care trece, constituind astfel o legătură cu acesta. Această tehnică cuprinde două părți⁵: faza de orientare, structura și compoziția blazonului vizând varianta cu suport clasic și / sau blazonul modern. În prima parte, profesorul prezintă semnificația generală a blazonului și originea sa, evidențiind faptul că reprezintă o emblemă și este compus dintr-un ansamblu de elemente, dar și importanța sa pentru o localitate, țară, un oraș sau chiar o familie, utilizând în exemplificarea acestuia noțiuni de istorie.

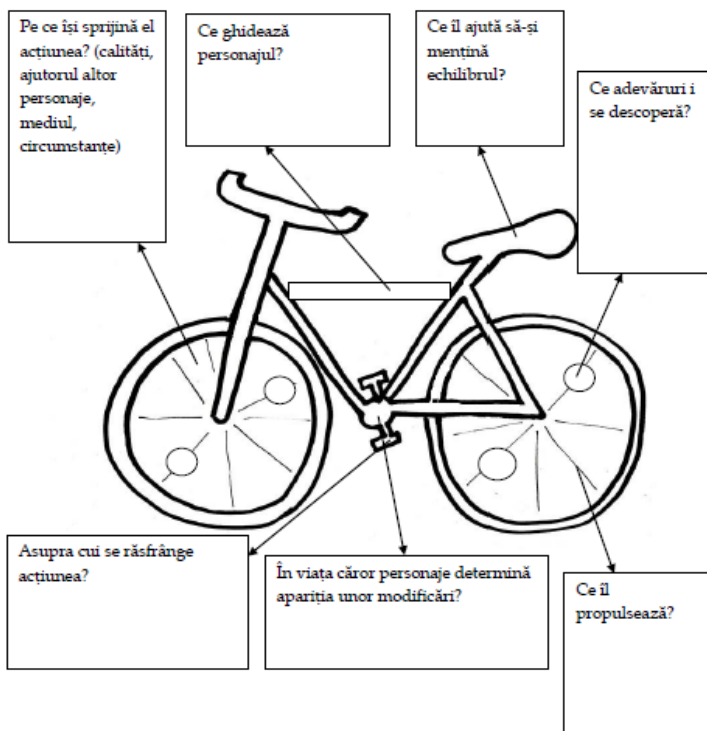
De asemenea, expune regulile stabilite pentru completarea rubricilor, evidențiind faptul că nu toate sunt importante și stabilind împreună cu elevii un număr al acestora ca fiind necesar. Structura blazonului clasic va fi realizată astfel: „se desenează un pătrat care va cuprinde în partea de sus un dreptunghi, în care va fi înscrisă deviza personajului [...] sau un aforism care i se potrivește, un slogan, un acrostih etc. Părțile laterale vor avea desenate planta / animalul / obiectul ales ca simbol. În interiorul pătratului, se vor construi opt dreptunghiuri simetrice”⁶ ce vor fi completate diferit. Se va reprezenta grafic astfel:

⁵ Marilena Pavelescu, *op. cit.*, p. 270.

⁶ Andre de Peretti, Jean-Andre Legard, Jean Boniface, *Tehnici de comunicare*, Editura „POLIROM”, Iași, 2001, p. 74.

În constituirea acestuia, pot fi utilizate și diferite figuri geometrice, elemente din registrul vegetal sau din cel geografic, trasee dificile sau itinerare culturale, toate acestea contribuind la stilizarea blazonului, conferindu-i autenticitate. Blazonul modern va cuprinde componente diferite, iar etapele realizării sale sunt: faza de pregătire a redactării, faza de redactare, faza de comunicare și faza de evaluare. După precizările și explicațiile profesorului, elevii își pregătesc materialele necesare realizării acestuia, de la culori și acuarele până la suportul utilizat în redactarea blazonului și caută informații utilizând diferite surse. Redactarea blazonului se poate realiza fie individual, fie în echipe. După realizarea acestora, fiecare își prezintă blazonul, explică simbolurile și desenele și adresează întrebări colegilor în funcție de cele prezentate de către aceștia. Realizarea acestora constituie un prilej de reflecție pentru elevi, iar profesorul cataloghează modul în care personajul a fost interiorizat de către elevi. Fișa de lucru poate fi reprezentată grafic, astfel:

După completarea fișei se poate realiza blazonul modern în funcție de preferințele elevilor pentru anumite forme, culori sau elemente.

Bibliografie:

- [1] De Peretti, Andre, Legard, Jean-Andre, Boniface, Jean, *Tehnici de comunicare*, Editura „POLIROM”, Iași, 2001.
- [2] Ghika-Comănești, Dimitrie, *O expediție română în Africa*, Editura „POLIROM”, Iași, 2016
- [3] <http://www.cartedelaora5.ro/episodul-29-dimitrie-ghika-comanesti-o-espeditie-romana-africa/>
- [4] Pavelescu, Marilena, *Metodica predării limbii și literaturii române*, Editura „Corint”, București, 2010.